

26.06.2023

Sykefravær i omsorgstjenesten

Rapport 31-2023

Rapport nr. 31-2023 fra Samfunnsøkonomisk analyse AS

ISBN-nummer: 978-82-8395-200-1
Oppdragsgiver: Helsedirektoratet
Forsidefoto: Volodymyr Hryshchenko fra Unsplash
Tilgjengelighet: Offentlig
Dato for ferdistilling: 26. juni 2023
Forfattere: Marthe Norberg-Schulz
Kvalitetssikrer: Leif E. Moland

Samfunnsøkonomisk analyse AS

Borggata 2B
N-0650 Oslo

Org.nr.: 911 737 752
post@samfunnsokonomisk-analyse.no

Forord

Dette notatet inngår som en del av et statistisk underlagsmateriale til Helsedirektoratets årlige rapport om personell og kompetanse i kommunale helse- og omsorgstjenester. Notatet inneholder statistikk på sykefravær i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, på tvers av kjennetegn ved lønnstakeren i de nevnte tjenestene, samt utvalgte kjennetegn ved virksomhetene.

Data benyttet i denne analysen er tilgjengeliggjort av Statistisk sentralbyrå (SSB). SSB er ikke ansvarlig for analyser og tolkninger basert på tilgjengeliggjorte data.

Takk til Espen Ottesen Vattekar og Erik Sirnes for nyttige kommentarer og innspill underveis i arbeidet.

Oslo, 26. juni 2023

Marthe Norberg-Schulz
Samfunnsøkonomisk analyse AS

Sammendrag

Høyt sykefravær og lav heltidsandel er to av de største utfordringene norske kommuner har som arbeidsgiver. Helse- og sosialtjenestene har betydelig høyere sykefraværspersent enn samtlige andre næringer. Samtidig er helse- og sosialtjenestene av næringene med høyest andel deltidsansatte.

Sykefravær kan forklares ved kjennetegn ved individet, arbeidsplassen (virksomheten) og samfunnet (Knardahl, et al. 2016). I dette notatet presenterer vi statistikk for sykefravær i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og fylkeskommunal tannhelsetjeneste, på tvers av ulike individkjennetegn, arbeidstid/stillingsprosent og et utvalg virksomhetskjennetegn.

Sykefraværet i omsorgstjenesten er høyere for lønnstakere i heltidsstillinger, sammenliknet med lønnstakere som jobber deltid. Sykefraværet i omsorgstjenesten øker også med stillingsstørrelse. Dette er ikke tilfellet i sykehus tjenester. Sykefraværet er høyere for lønnstakere som jobber turnus, sammenliknet med øvrige lønnstakere. Dette gjelder alle tjenester.

Sykefraværet er høyest for sykepleiere i omsorgstjenesten. Dette kan skyldes en relativt høy andel ufaglærte i omsorgstjenesten, og høyere arbeidsbelastning for sykepleierne i denne tjenesten, sammenliknet med sykepleiere i sykehus tjenester.

Oslo skiller seg ut med noe lavere sykefravær i omsorgstjenesten. Ellers er det kun små geografiske variasjoner i sykefraværet. Det er en tendens til at sykefraværet er lavere i virksomheter med høyere heltidsandel, men også her er forskjellene små.

Innhold

Forord		III
Sammendrag		IV
1 Om oppdraget		6
2 Data		7
2.1	Avgrensning av relevante tjenester	7
2.2	Beregning av sykefraværsprosent	9
2.3	Sammenlikningsgrunnlag for analysen	10
3 Individkjennetegn		12
3.1	Kjønn	12
3.2	Alder	12
3.3	Utdanning	14
3.4	Yrke	16
4 Arbeidstid og arbeidstidsordning		20
4.1	Heltid og deltid	21
4.2	Stillingsstørrelse	21
4.3	Arbeidstidsordning	22
5 Virksomhetskjennetegn		27
5.1	Arbeidsstedskommune	27
5.2	Heltidsandel i virksomheten	28
6 Referanser		31
Vedlegg 1		32

1 Om oppdraget

Kompetanseløft 2025 (K2025) er regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. K2025 er organisert som et program i Helsedirektoratet.

K2025 består av fire strategiske områder: (i) rekruttere, beholde og utvikle personell, (ii) brukermidvirkning, tjenesteutvikling og tverrfaglig samarbeid, (iii) kommunal sektor som forskningsaktører, fagutviklings- og opplæringsarena og (iv) ledelse, samhandling og planlegging.

Helsedirektoratet leverer i august hvert år en rapport til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) som beskriver den siste utviklingen på kompetanse- og personellfeltet. Den årlige statusrapporten skal presentere statistikk og analyse relevant for strate-

giområdet (i) over. Formålet med rapporten er å gi en vurdering og analyse av personell- og kompetansesituasjonen for det foregående året, og inngår i departementets arbeid med statsbudsjettet.

Fafo og SØA har fått i oppdrag fra Helsedirektoratet å utarbeide statistisk underlagsmateriale, samt evaluere utviklingen på personell- og kompetanseområdet gjennom K2025s programperiode (2021-2025).

I det følgende presenteres et utvalgt tabeller og figurer med relevans for Kompetanseløft 2025 (K2025), med vekt på heltid/deltid/stillingsstørrelse/arbeidstidsordninger og sykefravær. All statistikk i dette notatet er basert på registerdata fra Statistisk sentralbyrå (SSB). SSB er ikke ansvarlig for analysene eller tolkningene gjort i dette notatet.

2 Data

I det følgende dokumenterer vi hvordan vi har avgrenset og kategorisert *kommunale helse- og omsorgstjenester* på bakgrunn av data tilgjengelig for oss. Utgangspunktet for vår avgrensning er Statistisk sentralbyrå (SSB) sin populasjon i deres leveranser til Helsedirektoratet. Videre presenteres definisjoner av sykefravær og beregninger av sykefraværspersent.

Mikrodata benyttet i denne analysen er tilgjengelig gjort av SSB. SSB er ikke ansvarlig for analyser og tolkninger basert på tilgjengeliggjorte data.

2.1 Avgrensning av relevante tjenester

Utgangspunktet for populasjonen i denne analysen er den *kommunale helse- og omsorgstjenesten* som består av *kommunehelsetjenesten*, *omsorgstjenesten* og *offentlig tannhelsetjeneste (fylkeskommunen)*. De to førstnevnte omfatter flere såkalte KOSTRA-funksjoner (se tabell 2.1).

Funksjonskodene kommer fra regnskapene i kommunen og fylkeskommunen. Funksjon viser til hvilke typer behov tjenestene skal dekke og hvilke grupper mottakere av tjenestene primært henvender seg til (se oversikt over koder [her](#)).

Det foreligger ikke noen direkte funksjonsinformasjon i den registerbaserte statistikken, som er datagrunnlaget for vår analyse. Standard for næringsgruppering¹ legger noe andre prinsipper til grunn for inndeling enn funksjon. Funksjonsinndelingen er basert på en gruppering av kommunenes og fylkenes tjenester, ut fra formålet med tjenesten. Næringskodes ut fra varer og tjenester som produseres på det fysiske arbeidsstedet.

Ved å gå mer detaljert inn i næringsgrupper og tjenestestedskoder, har Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeidet en intern konverteringsnøkkel fra næring i arbeidstakerregisteret til funksjon. Konklusjonene fra dette arbeidet er at registerbasert statistikk i teorien kan gi tall for mange funksjoner, men ikke alle. I praksis er det også en del kvalitetsproblemer med næringsinndelingen i arbeidstakerregisteret. Vi tror likevel at SSBs oversettelse er god nok for vårt formål.²

I SSBs leveranser til Helsedirektoratet (tilpassede uttrekk av bl.a. sysselsetting i den kommunale helse- og omsorgstjenesten), inkluderes personer som er sysselsatt i privat sektor i næringer hvor kommunen etterspør tjenester eller finansierer tjenester med offentlig støtte. SSB har et eget delregister fra seksjon for helsestatistikk for områdene «pleie og omsorg». I dette registeret holdes det oversikt over private tilbydere som kommunene kjøper tjenester fra. Vi har ikke tilgang til dette registeret.

Deretter inkluderes det virksomheter som har en næringskode som tilsier at de leverer tjenester kommunene etterspør. Det er verdt å merke at enkelte private tilbydere ikke kommer med i statistikken. Dette gjelder eksempelvis virksomheter hvor kun deler av aktiviteten (deler av de sysselsatte) skal rapporteres under en av de relevante funksjonskodene.

SSB har mulighet til å gjøre enkelte tilpasninger i konverteringen fra nærings- til funksjonskoder, som vi ikke har. Vi har derfor kopiert SSBs populasjon så langt det lar seg gjøre, med den informasjonen vi har tilgjengelig i våre data.

¹ <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6>

² Vi har fått deres oversettelse i forbindelse med denne analysen.

Tabell 2.1 Lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og foretakets sektor¹. Hovedarbeidsforhold². 4. kvartal 2022

Funksjonskode/-navn	Kommune		Stat		Privat						Ideelle	Total
	1520	6500	1120	6100	2100	2300	2500	8200	8300	8500	7000	
Kommunehelsetjenesten												
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste		8 024										8 024
233 Annet forebyggende helsearbeid	72	6 099										6 171
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	142	13 707			7 439	1 161	55	214	46		238	23 002
Omsorgstjenesten												
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	24	8 250			2 445			27			1 977	12 723
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon		71 514			1 348			1			4 768	77 631
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet		100 277			8 055	13		12			3 155	111 512
261 Institusjonslokaler (drift)	46	5 099			412	54		27	3		410	6 051
Tannhelsetjenesten												
665 Tannhelsetjeneste		3 941										3 941
Øvrige helse- og sosialtjenester												
Sykehustjenester	312	260		133 170	2 530						8 942	145 214
Somatiske poliklinikker		9		13	19			4			31	76
Privat tannhelsetjeneste					5 882	100		515				6 497
Andre helsetjenester	5	14	91	26	5 320	11		96		4	97	5 664
Annen pleie og omsorg		2 230		2 778	3 124	3		6			2 227	10 368
Andre sosialtjenester uten botilbud ⁴	10 344	78 324	14	1 550	41 351	176		596	14		9 845	142 214
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	438	416	10	17	1 411	10		40	6		869	3 217

1) Sektorkoder i henhold til Standard for institusjonell sektorgruppering: 1520 Kommunalt eide aksjeselskaper mv., 6500 Kommuneforvaltningen, 1120 Statlig eide aksjeselskaper, 6100 Statsforvaltningen, 2100 Private aksjeselskaper mv., 2300 Personlige foretak, 2500 Private produsentorienterte organisasjoner uten profittformål, 8200 Personlig næringsdrivende, 8300 Borettslag o.l., 8500 Lønnstakere, pensjonister, trygdede, studenter o.a. Sektoren med flest lønnstakere er markert i blått for hver funksjonskode.

2) Hovedsakelig det arbeidsforholdet med høyest avtalt arbeidstid for personer med flere arbeidsforhold (definert av Statistisk sentralbyrå).

4) Barnehager, skolefritidsordninger, fritidsklubber, barne- og familieverstjenester, asylmottak mv.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

I 2020 var det i SSBs oversikt 11 prosent (om lag 30 000) av de sysselsatte i den kommunale helse- og omsorgstjenesten som tilhørte privat sektor, og dermed 89 prosent kommunal sektor. Med vår tilnærming får vi 8 prosent i privat sektor, 4 prosent i ideelle virksomheter (kan slås sammen med private) og 88 prosent i kommunal sektor samme år. Slår vi private og ideelle sammen, får vi 29 096 sysselsatte i privat sektor innenfor den kommunale helse- og omsorgstjenesten (jf. tabell 2.1).

Tabellen i Vedlegg 1 gir en oversikt over hvordan vi har avgrenset populasjonen i våre data. Sektorkodene er i henhold til Standard for institusjonell sektorgruppering.³

2.2 Beregning av sykefraværsprosent

SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk publiseres med tall per 4. kvartal hvert år. I bestemmelsen av hvilken KOSTRA-funksjon og sektor personene i våre data skal legges til, har vi derfor valgt arbeidsmarkedsstatus, og kjennetegn ved hovedarbeidsforholdet i tredje uke av november hvert år. Det samme gjelder sykefraværet.

Definisjoner av sykefravær og beregninger av sykefraværsprosent følger SSBs definisjoner.⁴ Vi har i våre data kun *legemeldt sykefravær*. Det finnes ikke noe register over egenmeldt sykefravær, men SSB estimerer egenmeldt sykefravær på bakgrunn av en utvalgsundersøkelse blant om lag 10 000 virksomheter. Denne statistikken er imidlertid ikke mulig å koble med individdata.

Legemeldt sykefravær er fravær fra arbeid grunnet sykdom som er dokumentert med legemelding, i

henhold til norske lover og avtaler. Statistikken inkluderer legemeldingene til personene i populasjonen som faller innenfor måneden, uavhengig om sykdomsperioden startet/sluttet i en annen måneden eller ikke. Det legemeldte sykefraværet kommer fra sykemeldingsregisteret til NAV.⁵

Sykefraværsdager er antall arbeidsdager med sykefravær, justert for stillingsprosent og sykemeldingsgrad. Tallet er sum over alle arbeidsforhold (jobber). For personer med flere arbeidsforhold, telles sykefraværsdagsverk i alle arbeidsforhold. Tapte dagsverk (fraværsdager) er justert for helgedager og offisielle fridager.

Avtalte dagsverk er antall arbeidsdager som lønns-taker har avtalt med arbeidsgiver å jobbe i perioden, justert for stillingsprosent. Tallet er summert over alle arbeidsforhold. For lønns-takere med flere arbeidsforhold, telles avtalte dagsverk i alle arbeidsforhold. Arbeidsdager er definert som kalenderdager minus helgedager og offisielle fridager.

Antakelsen om når folk jobber og når de har fri, vil for mange enkeltpersoner gi feil i hvilke arbeidsdager de er syke. Dette gjelder særlig personer som hovedsakelig jobber fri- og helligdager. På aggregert nivå, og når vi ser over en gitt periode, er det likevel grunnlag for å anta at denne tilnærmingen treffer godt nok.

Sykefraværsprosent er antall sykefraværsdagsverk som prosentandel av avtalte dagsverk.

Det er tydelig sesongvariasjon i sykefraværet (varierer gjennom året). Tapte dagsverk er høyere i vinterhalvåret (1. og 4. kvartal), sammenliknet med vår

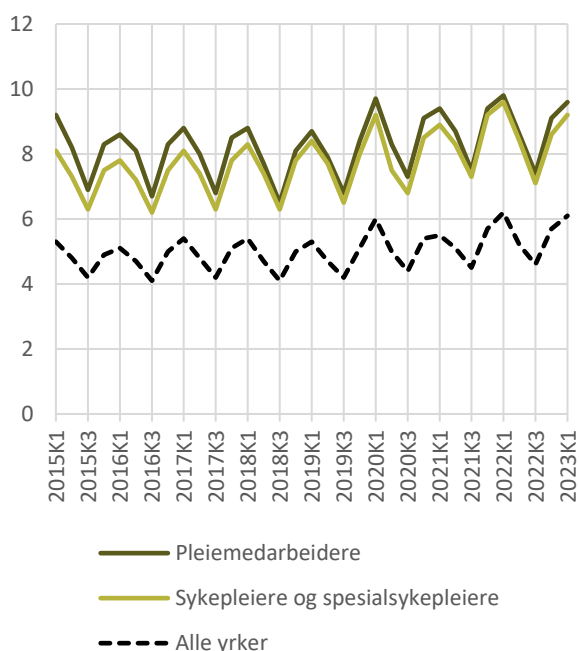
³ <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/39>

⁴ Se Om statistikken [her](#).

⁵ <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/sykefravar-statistikk>

og sommer (jf. figur 2.1). Videre er tapte og avtalte dagsverk påvirket av antall arbeidsdager i måneden (eventuelt kvartalet), som igjen avhenger av når offentlige hellig- og høytidsdager treffer.

Figur 2.1 Sykefraværsprosent (legemeldt). Lønnstakere 16-69 år. Pleiemedarbeidere¹, sykepleiere og alle yrker samlet. 1. kv. 2015-1. kv. 2023

1) Pleiemedarbeidere utgjør to av tre lønnstakere i omsorgstjenesten, og er derfor brukt som eksempel her.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ved å måle sykefraværet i november hvert år, måler vi sykefraværet når det er relativt høyt. Så lenge vi sammenlikner sykefraværet et år, med samme periode året eller årene før, vil imidlertid ikke sesongvariasjonen være en utfordring. November er også en måned uten offentlige hellig- eller høytidsdager, som gjør at antall arbeidsdager er relativt likt fra år til år. Sesongvariasjonen er også lik på tvers av (relevante) yrker. Det er derfor ingen grunn til å tro at sykefraværet ikke er sammenliknbar på tvers av KOSTRA-funksjoner, sektorer mv. innenfor samme periode av året.

2.3 Sammenlikningsgrunnlag for analysen

For den videre analysen, hvor vi ser nærmere på individkjennetegn, arbeidstid og kjennetegn ved virksomhetene, er det greit å ha etablert et bilde av samlet sykefravær i tjenestene vi ser på. Tabell 2.2 viser sykefraværsprosent på tvers av funksjonskoder og sektorer. Vi har unnlatt å rapportere sykefraværsprosent der hvor totalt antall personer er mindre enn 50. Dette er for å unngå at enkeltobservasjoner skal påvirke det samlede sykefraværet. Dette gjelder også alle tabeller presentert i de påfølgende kapitlene.

Tabell 2.3 viser endringer i samlet sykefraværsprosent (for alle sektorer) i perioden 2015-2022. Sykefraværet økte i så godt som alle næringer under pandemien. Mens sykefraværet gikk noe ned i kommunehelsetjenesten, omsorgstjenesten og de øvrige helse- og sosialtjenestene i 2022, har sykefraværet forblitt høyere i øvrige næringer. Gitt at de øvrige næringene tross alt sysselsetter om lag 4 av 5 lønnstakere, har også det samlede sykefraværet forblitt noe høyere enn før pandemien.

Gitt størrelsen på, og betydningen av, omsorgstjenesten (både i institusjon og i hjemmet), vil denne tjenesten få mest oppmerksomhet i de videre analysene. Sykehustjenester er den største helsetjenesten etter omsorgstjenesten, og det er offentlig sektor. Når vi ser på sykefravær i omsorgstjenesten, er derfor sykehustjenester etter vår mening det mest naturlige sammenlikningsgrunnlaget.

Per 4. kvartal 2022 (november), var samlet sykefravær i omsorgstjenesten 9,3 prosent. Til sammenlikning var sykefraværet i sykehustjenester 6,8 prosent og samlet sykefravær (alle næringer og sektorer) var 5,6 prosent. I det følgende vil vi se nærmere på ulike kjennetegn ved lønnstakerne i omsorgstjenesten, sammenliknet med øvrige tjenester.

Tabell 2.2 Sykefraværprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og sektor. November 2022

Funksjonskode/-navn	Kommune	Stat	Privat	Ideelle	Total
Kommunehelsetjenesten	7,2		6,8	4,3	7,1
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	7,3				7,3
233 Annet forebyggende helsearbeid	8,2				8,2
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	6,8		6,8	4,3	6,8
Omsorgstjenesten	9,4		8,7	8,6	9,3
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	9,5		8,1	7,5	8,9
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	9,3		7,6	9,0	9,3
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	9,5		9,1	8,8	9,5
261 Institusjonslokaler (drift)	8,4		6,8	8,4	8,3
Tannhelsetjenesten	8,6				8,6
665 Tannhelsetjeneste	8,6				8,6
Øvrige helse- og sosialtjenester	9,7	6,9	8,6	7,6	8,0
Sykehustjenester	5,3	6,8	7,1	6,9	6,8
Somatiske poliklinikker	:	:	:	:	8,2
Privat tannhelsetjeneste			5,6		5,6
Andre helsetjenester	:	1,9	5,4	6,0	5,3
Annen pleie og omsorg	9,0	9,6	9,3	9,8	9,5
Andre sosialtjenester uten botilbud	9,7	5,9	9,5	7,6	9,5
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	9,1	:	8,6	8,5	8,7
Sammenlikningsgrunnlag					
Øvrige næringer	6,5	4,3	4,8	5,0	4,9
Total	7,8	5,2	5,0	6,1	5,6

 Tabell 2.3 Sykefraværprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode. November. 2015-2022

Funksjonskode/-navn	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kommunehelsetjenesten	5,5	6,0	6,2	6,1	6,4	6,9	7,5	7,1
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	5,6	5,6	6,3	5,9	6,6	6,7	7,8	7,3
233 Annet forebyggende helsearbeid	6,5	7,0	7,2	6,7	7,6	7,8	8,5	8,2
241 Diagnose, behandling og rehabilitering	5,3	5,8	5,9	6,0	6,1	6,7	7,0	6,8
Omsorgstjenesten	8,4	8,4	8,8	8,5	8,6	9,4	9,8	9,3
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	7,5	7,0	7,5	7,8	7,8	8,8	8,9	8,9
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	8,4	8,3	8,8	8,6	8,5	9,4	9,8	9,3
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	8,6	8,6	9,0	8,6	8,8	9,4	10,0	9,5
261 Institusjonslokaler (drift)	8,3	8,6	8,1	8,0	7,9	8,6	8,6	8,3
Tannhelsetjenesten	7,0	7,1	7,5	7,6	8,2	9,2	9,2	8,6
665 Tannhelsetjeneste	7,0	7,1	7,5	7,6	8,2	9,2	9,2	8,6
Øvrige helse- og sosialtjenester	6,9	7,0	7,3	7,1	7,4	7,8	8,4	8,0
Sykehustjenester	6,1	6,2	6,4	6,1	6,3	6,6	7,1	6,8
Somatiske poliklinikker	4,4	3,7	4,2	4,1	10,7	7,8	4,6	8,2
Privat tannhelsetjeneste	3,9	3,9	4,5	4,7	4,4	5,3	5,2	5,6
Andre helsetjenester	4,7	5,2	5,2	5,5	4,9	4,8	5,7	5,3
Annen pleie og omsorg	8,1	7,4	8,3	8,0	8,9	8,7	9,1	9,5
Andre sosialtjenester uten botilbud	7,9	7,9	8,4	8,3	8,6	9,2	9,9	9,5
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	7,0	7,1	8,0	7,5	8,0	7,1	8,9	8,7
Sammenlikningsgrunnlag								
Øvrige næringer	4,3	4,3	4,4	4,3	4,4	4,6	4,9	4,9
Totalt	4,8	4,9	5,0	4,9	5,0	5,3	5,6	5,6

1) Legemeldt sykefravær. Høyest sykefravær for hver funksjonskode er merket med blått.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

3 Individkjennetegn

Sykefravær kan forklares ved kjennetegn ved individet, arbeidsplassen (virksomheten) og samfunnet (Knardahl, et al. 2016). Vi vil i dette kapittelet presentere statistikk på variasjon i sykefravær på tvers av et utvalg observerbare personkjennetegn, som kjønn, alder, utdanning og yrke.

3.1 Kjønn

Om lag 83 prosent av lønnstakere i omsorgstjenesten er kvinner. Til sammenlikning utgjør kvinner 75 prosent av lønnstakere i sykehustjenestene. Kvinner har høyere sykefravær enn menn i alle næringer, ikke bare omsorgstjenesten eller sykehustjenester (jf. tabell 3.1).

3.2 Alder

I 2022 var snittalderen i omsorgstjenesten 41 år. Mennene i omsorgstjenesten er gjennomsnitt to år yngre enn kvinnene (snittalder på hhv. 39,5 og 41,5 år). Sykefraværet øker i hovedsak med alder. Unntaket er en tendens til en liten reduksjon i sykefraværet for kvinner i aldersgruppen 40-54 år, sammenliknet med aldersgruppen 25-39 år (alders hvor mange får barn/har små barn). Økningen gjelder ikke for kvinnelige lønnstakere i sykehustjenester. Fallet i sykefravær for aldersgruppe 40-54 år ser kun ut til å gjelde for kvinnelige lønnstakere som samlet jobber 100 prosent eller mer (jf. tabell 3.2).

Tabell 3.1 Antall lønnstakere, andel kvinner og sykefraværsprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og kjønn. November 2022

Funksjonskode/-navn	Antall	Andel kvinner	Sykefraværsprosent ¹	
			Kvinner	Menn
Kommunehelsetjenesten	37 261	81,8	7,8	3,9
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	8 024	94,6	7,4	4,9
233 Annet forebyggende helsearbeid	6 171	79,3	9,1	4,6
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	23 066	78,0	7,7	3,6
Omsorgstjenesten	207 923	82,8	10,0	6,2
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	12 723	73,4	9,7	6,3
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	77 631	88,4	9,7	5,7
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	111 512	80,4	10,2	6,4
261 Institusjonslokaler (drift)	6 057	75,7	9,1	6,2
Tannhelsetjenesten	3 941	91,5	8,9	5,8
665 Tannhelsetjeneste	3 941	91,5	8,9	5,8
Øvrige helse- og sosialtjenester	313 284	78,0	8,9	5,0
Sykehustjenester	145 214	75,5	7,7	4,2
Somatiske poliklinikker	76	85,5	9,8	:
Privat tannhelsetjeneste	6 501	84,1	6,2	2,5
Andre helsetjenester	5 692	64,1	6,5	3,2
Annen pleie og omsorg	10 368	62,8	10,2	8,2
Andre sosialtjenester uten botilbud	142 214	82,1	10,1	6,0
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	3 219	69,9	9,6	6,8
Sammenlikningsgrunnlag				
Øvrige næringer	2 175 705	38,5	6,4	4,1
Total	2 738 114	47,0	7,4	4,1

1) Legemeldt sykefravær. Høyest sykefravær for hver funksjonskode er merket med blått.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

Tabell 3.2 Sykefraværspersent¹ for kvinnelige lønnstakere 16-69 år i heltidsstilling (øverste tabell) og deltidstilling (nederste tabell)², etter funksjonskode og alder. November 2022

Funksjonskode/-navn	16-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-69 år	Total
Kommunehelsetjenesten	:	5,4	7,9	7,6	8,5	7,8
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	:	:	7,8	6,8	7,9	7,3
233 Annet forebyggende helsearbeid	:	3,1	9,0	9,0	8,9	8,9
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	:	6,0	7,7	7,5	8,6	7,7
Omsorgstjenesten	5,5	8,4	11,1	9,9	11,1	10,5
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	:	11,2	9,9	9,3	10,2	9,7
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	5,7	8,1	11,1	9,7	11,5	10,4
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	5,6	8,5	11,3	10,3	10,9	10,6
261 Institusjonslokaler (drift)	:	:	10,2	9,2	11,3	9,9
Tannhelsetjenesten	:	4,3	8,1	9,3	10,9	8,9
665 Tannhelsetjeneste	:	4,3	8,1	9,3	10,9	8,9
Øvrige helse- og sosialtjenester	4,9	6,5	9,2	9,0	9,2	9,0
Sykehustjenester	4,3	5,1	7,6	7,8	8,1	7,6
Somatiske poliklinikker			:	:	:	:
Privat tannhelsetjeneste	:	4,8	7,2	4,7	5,3	5,8
Andre helsetjenester	:	6,4	7,4	5,4	5,7	6,2
Annen pleie og omsorg	:	5,2	10,7	10,4	11,0	10,4
Andre sosialtjenester uten botilbud	5,4	7,7	10,8	10,3	10,7	10,4
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	:	:	8,8	9,9	12,9	9,8
Sammenlikningsgrunnlag						
Øvrige næringer	2,5	4,5	6,6	6,3	6,7	6,3
Total	2,9	5,2	7,5	7,2	7,6	7,2

Funksjonskode/-navn	16-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-69 år	Total
Kommunehelsetjenesten	2,2	4,1	7,4	7,9	8,7	7,8
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	:	:	6,0	7,4	9,0	7,6
233 Annet forebyggende helsearbeid	:	:	9,7	11,5	9,3	10,0
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	1,6	3,9	7,4	7,5	8,5	7,5
Omsorgstjenesten	1,6	4,6	9,9	10,3	10,4	9,4
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	2,4	5,5	9,7	12,1	9,0	9,7
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	1,6	4,2	9,5	9,9	10,3	9,1
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	1,5	4,8	10,4	10,7	10,6	9,7
261 Institusjonslokaler (drift)	1,2	2,7	6,7	8,0	10,1	8,2
Tannhelsetjenesten	:	:	7,2	10,3	7,5	8,5
665 Tannhelsetjeneste	:	:	7,2	10,3	7,5	8,5
Øvrige helse- og sosialtjenester	2,3	3,5	8,3	9,4	9,8	8,5
Sykehustjenester	0,8	3,2	7,9	8,9	9,3	8,1
Somatiske poliklinikker		:	:	:	:	:
Privat tannhelsetjeneste	:	8,3	9,3	7,4	5,8	7,5
Andre helsetjenester	1,0	4,5	9,7	8,9	7,4	8,0
Annen pleie og omsorg	:	3,2	9,8	9,1	12,2	9,4
Andre sosialtjenester uten botilbud	2,8	3,7	8,6	9,9	10,6	9,0
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	1,4	6,4	9,3	9,6	10,5	9,2
Sammenlikningsgrunnlag						
Øvrige næringer	1,4	3,4	7,6	8,2	8,5	7,0
Total	1,5	3,7	8,3	8,9	9,3	7,9

1) Legemeldt sykefravær. Høyest sykefravær for hver funksjonskode er merket med blått.

2) Heltid er samlet avtalt arbeidstid på 100 prosent eller mer. Deltid er mindre enn 100 prosent (nærmere forklart i kapittel Er-ror! Reference source not found.).

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

Det fremkommer av de to tabellene over (se tabell 3.2)) at sykefraværet i omsorgstjenesten er høyere for kvinner i heltidsstilling, sammenliknet med de som jobber deltid. Unntaket er aldersgruppen 40-54 år. Det samme gjelder den offentlige (fylkeskommunale) tannhelsetjenesten. Til sammenlikning er sykefraværet i hovedsak høyest for de i deltidsstillinger i sykehustjenester. Vi presenterer mer statistikk på sykefravær og arbeidstid i kapittel 4.

3.3 Utdanning

Utdanning er her lønnsstakernes høyeste fullførte utdanning per 1. oktober 2021. Vi må derfor også se

på sykefravær i november 2021, selv om siste tilgjengelige år for sykefraværstatistikken er 2022.

Når vi ser på alle næringer samlet, synker sykefraværet med utdanningsnivå. Det gjør det også i sykehustjenester. I omsorgstjenesten er imidlertid sykefraværet høyere blant lønnsstakerne med videregående opplæring og fagskole som høyeste fullførte utdanning. Det er riktignok relativt få i omsorgstjenesten som har fagskoleutdanning (jf. tabell 3.4).

Sykefraværet i omsorgstjenesten er høyere for lønnsstakerne med videregående opplæring og bachelorgrad (UH, kort) som sin høyeste fullførte ut-

Tabell 3.3 Sykefraværprosent¹ for lønnsstakere 16-69 år, etter funksjonskode og høyeste fullførte utdanning. November 2021

Funksjonskode/-navn	GSK	VGO	Fagskole	UH, kort	UH, lang	Uoppgitt ²
Kommunehelsetjenesten	8,6	8,9	9,4	7,7	5,1	3,0
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	11,5	8,9	6,7	7,8	7,3	:
233 Annet forebyggende helsearbeid	10,7	10,1	9,3	8,8	5,7	:
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	7,7	8,7	9,7	7,4	4,5	3,0
Omsorgstjenesten	8,6	10,5	11,9	9,6	6,7	6,5
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	9,3	9,2	10,0	8,8	6,4	8,4
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	7,4	10,6	12,1	9,8	7,0	4,8
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	9,3	10,7	12,1	9,7	6,6	7,3
261 Institusjonslokaler (drift)	9,1	8,8	6,8	6,6	5,5	7,9
Tannhelsetjenesten	8,1	11,0	:	7,8	8,2	:
665 Tannhelsetjeneste	8,1	11,0	:	7,8	8,2	:
Øvrige helse- og sosialtjenester	10,5	10,0	9,9	8,4	5,1	5,7
Sykehustjenester	10,4	9,1	9,3	7,5	4,7	4,4
Somatisk poliklinikk	:	:	:	:	:	:
Privat tannhelsetjeneste	7,2	5,9	6,9	7,0	2,4	4,0
Andre helsetjenester	7,1	6,9	4,0	5,2	5,0	4,3
Annen pleie og omsorg	12,3	8,5	12,2	8,8	8,2	8,6
Andre sosialtjenester uten botilbud	10,7	11,0	10,0	9,4	7,1	7,1
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	9,2	9,0	5,9	10,1	10,1	4,3
Sammenlikningsgrunnlag						
Øvrige næringer	6,6	5,5	4,5	4,5	3,3	3,2
Total	7,0	6,2	5,4	5,8	3,7	3,2

1) Legemeldt sykefravær. Høyest sykefravær for hver funksjonskode er merket i blått.

2) Uoppgitt, inkl. ingen utdanning.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

danning, sammenliknet med lønnstakere som kun har grunnskoleutdanning. Dette kan henge sammen med forskjellen i alder mellom de to utdanningsgruppene (jf. tabell 3.4).

Tabell 3.4 Antall lønnstakere 16-69 år, etter funksjonsgruppe, høyeste fullførte utdanning og alder. November 2021

Funksjonskode/-navn	16-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-69 år	Total
Kommunehelsetjenesten	405	1 654	12 759	14 279	9 034	38 131
Grunnskolenivå	247	132	449	413	495	1 736
Videregående skolenivå	157	688	1 615	2 526	2 133	7 119
Fagskolenivå	:	:	189	396	235	835
Universitets- og høyskolenivå, kort		794	6 784	7 941	4 711	20 230
Universitets- og høyskolenivå, lang	:	:	3 650	2 933	1 417	8 013
Uoppgitt eller ingen utdanning	:	:	72	70	:	198
Omsorgstjenesten	7 420	25 229	65 665	61 020	46 378	205 712
Grunnskolenivå	4 657	3 009	8 532	6 227	7 033	29 458
Videregående skolenivå	2 750	13 924	21 248	25 047	23 062	86 031
Fagskolenivå		257	2 233	3 380	2 110	7 981
Universitets- og høyskolenivå, kort		7 842	29 580	23 057	12 626	73 107
Universitets- og høyskolenivå, lang		92	2 859	2 431	1 001	6 383
Uoppgitt eller ingen utdanning	:	105	1 213	878	546	2 752
Tannhelsetjenesten	:	105	1 506	1 324	889	3 831
Grunnskolenivå	:	:	:	:	70	111
Videregående skolenivå	:	54	390	559	477	1 486
Fagskolenivå		:	:	:	:	:
Universitets- og høyskolenivå, kort		:	312	229	127	692
Universitets- og høyskolenivå, lang	:	:	774	497	200	1 496
Uoppgitt eller ingen utdanning			:	:	:	:
Øvrige helse- og sosialtjenester	5 057	20 917	112 934	109 353	61 646	309 907
Grunnskolenivå	3 313	2 764	9 055	8 667	8 176	31 975
Videregående skolenivå	1 720	8 174	19 181	26 704	17 986	73 765
Fagskolenivå		149	1 595	2 655	1 575	5 974
Universitets- og høyskolenivå, kort		9 564	60 899	52 020	25 595	148 078
Universitets- og høyskolenivå, lang		127	20 600	18 026	7 472	46 225
Uoppgitt eller ingen utdanning	:	139	1 604	1 281	842	3 890
Øvrige næringer	102 724	180 421	714 437	704 232	411 878	2 113 692
Grunnskolenivå	79 457	33 741	98 395	80 290	66 092	357 975
Videregående skolenivå	22 095	95 431	191 046	241 825	167 349	717 746
Fagskolenivå	:	3 090	26 222	29 644	20 786	79 758
Universitets- og høyskolenivå, kort	:	36 248	193 349	190 623	96 735	516 969
Universitets- og høyskolenivå, lang		1 956	135 098	111 382	47 893	296 329
Uoppgitt eller ingen utdanning	1 142	9 955	70 327	50 468	13 023	144 915

Note: Største utdanningsgruppe per aldersgruppe er merket i blått.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

I omsorgstjenesten utgjør de eldste aldersgruppene flertallet av lønnstakerne med fagskole eller videregående opplæring som høyeste fullførte utdanning (jf. tabell 3.4). Dette gjelder også for de øvrige næringene. Det er med andre ord ikke gitt at det er alderssammensetningen innenfor hvert utdanningsnivå som forklarer forskjellen. Videre øker andelen som jobber heltid (100 prosent eller mer) med utdanningsnivå. I omsorgstjenesten er sykefraværet høyere for lønnstakerne som samlet jobber 100 prosent eller mer (se kapittel 4).

3.4 Yrke

Sykefravær etter utdanningsnivå viser at lønnstakere i omsorgstjenesten med kort universitets- og høyskoleutdanning (bachelor), har lavere sykefravær enn de med lavere utdanning (fagskole eller lavere). Samtidig finner vi at forskjellen i sykefravær mellom sykepleiere og helsefagarbeidere er mindre enn forskjellen mellom utdanningsnivåene (jf. tabell 3.5). Sykepleier utgjør den nest største yrkesgruppen i omsorgstjenesten, etter helsefagarbeidere. Sykepleiere har minimum en bachelorutdanning, mens de aller fleste helsefagarbeiderne har videregående opplæring som høyeste fullførte utdanning.

Sykepleiere og spesialsykepleiere i sykehustjenester har lavere sykefravær, sammenliknet både med sykepleiere i omsorgstjenesten og pleiemedarbeidere i sykehustjenester.

Det er også verdt å merke at ledere i omsorgstjenesten har relativt høyt sykefravær, sammenliknet med ledere i sykehustjenester.

Hvis vi ser bort fra lederne, er sykepleiere den yrkesgruppen i omsorgstjenesten med høyest heltidsandel (jf. tabell 3.6). Dette kan muligens forklare noe av forskjellen i sykefravær mellom sykepleiere og pleiemedarbeidere. Samtidig er heltidsandelen høyere for sykepleiere og spesialsykepleiere i sykehustjenester også, men der har sykepleierne lavere sykefravær. Det er riktignok verdt å merke at forskjellene i sykefravær er relativt små.

En studie som ser på hvordan hel- og deltidsansatte sykepleiere i sykehjem opplever arbeidsvilkårene finner at en arbeidsstokk preget av mange ufaglærte i små stillinger, øker arbeidsbelastningen for sykepleierne (Ingstad og Kvadne 2011).

Sammenhengen mellom stillingsprosent og sykefravær drøftes nærmere i kapittel 4.

Tabell 3.5 Sykefraværprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og yrke. November 2022

Funksjonskode/-navn	Ledere av helse- tjenester, eldre- og sosialomsorg	Leger	Sykepleiere og spesialsykepleiere	Radiografer, bio- ingeniører mv.	Andre helseyrker ²	Helsefag- arbeidere	Øvrige yrker	Total
Kommunehelsetjenesten	5,3	4,1	7,7	6,4	9,3	9,6	6,5	7,1
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	3,0	3,7	7,4	:	12,5	9,4	7,2	7,3
233 Annet forebyggende helsearbeid	6,2	4,0	8,5	:	16,2	9,9	7,5	8,2
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	6,0	4,1	7,8	6,7	9,1	9,3	6,0	6,8
Omsorgstjenesten	6,3	6,4	10,1	:	9,1	10,5	7,9	9,3
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	7,5	:	9,7	:	7,0	10,1	7,8	8,9
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	5,9	6,4	10,1	:	9,1	10,6	6,9	9,3
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	6,3	:	10,1	:	9,9	10,5	8,1	9,5
261 Institusjonslokaler (drift)							8,3	8,3
Tannhelsetjenesten	1,7		:	:	:	:	7,1	8,6
665 Tannhelsetjeneste	1,7		:	:	:	:	7,1	8,6
Øvrige helse- og sosialtjenester	4,2	3,9	7,7	6,4	8,8	9,3	8,8	8,0
Sykehustjenester	4,0	3,9	7,5	6,4	9,1	9,5	7,1	6,8
Somatiske poliklinikker	:	:	:	:	:		:	8,2
Privat tannhelsetjeneste	5,1	:	:	:	:	:	3,6	5,6
Andre helsetjenester	2,6	3,6	6,0	6,3	7,5	6,6	4,8	5,3
Annen pleie og omsorg	5,6	:	10,5		:	9,3	9,3	9,5
Andre sosialtjenester uten botilbud	5,2	:	9,0		7,6	9,0	9,6	9,5
Drift øvrig helse- og sosialtjenester							8,7	8,7
Sammenlikningsgrunnlag								
Øvrige næringer	4,5	2,0	5,9	6,3	5,2	8,2	4,9	4,9
Total	4,8	3,9	8,5	6,4	7,8	10,2	5,2	5,6

1) Legemeldt sykefravær. Høyest sykefravær for hver funksjonskode er merket i blått.

2) Andre helseyrker omfatter tannpleiere, optikere, helsesekretærer, helse- og miljøkontrollører, ambulanspersonell og andre helseyrker (yrkeskode 325 på 3-siffernivå i Standard for yrkesklassifisering).

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

Tabell 3.6 Heltidsandel¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og yrke. November 2022

Funksjonskode/-navn	Ledere av helse- tjenester, eldre- og sosialomsorg	Leger	Sykepleiere og spesialsykepleiere	Radiografer, bio- ingeniører mv.	Andre helseyrker ²	Helsefag- arbeidere	Øvrige yrker	Total
Kommunehelsetjenesten	95,4	59,7	62,7	26,3	49,9	48,7	77,3	63,2
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	97,1	16,2	68,8	:	51,9	48,9	75,3	68,3
233 Annet forebyggende helsearbeid	95,9	61,6	79,1	:	74,6	53,7	76,3	68,3
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	94,5	62,0	48,1	24,6	49,5	44,8	78,2	60,0
Omsorgstjenesten	96,4	47,7	64,1	:	57,3	36,5	56,3	38,5
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	91,8	:	72,5	:	68,7	42,5	56,0	45,5
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	96,1	49,7	58,9	:	53,5	32,9	57,1	34,7
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	97,2	:	67,3	:	55,8	38,8	64,7	40,2
261 Institusjonslokaler (drift)							42,0	42,0
Tannhelsetjenesten	94,9		:	:	:	:	84,7	82,3
665 Tannhelsetjeneste	94,9		:	:	:	:	84,7	82,3
Øvrige helse- og sosialtjenester	98,2	92,3	64,8	84,9	79,5	47,5	72,5	70,1
Sykehustjenester	98,9	92,5	64,0	85,2	80,1	43,1	80,2	72,5
Somatiske poliklinikker	:	:	:	:	:		:	65,8
Privat tannhelsetjeneste	93,0	:	:	:	:	:	81,9	65,4
Andre helsetjenester	97,4	78,8	65,8	77,8	73,8	36,1	75,9	73,0
Annen pleie og omsorg	96,4	:	70,7	81,1	:	55,0	72,5	68,0
Andre sosialtjenester uten botilbud	94,9	:	80,1		78,3	56,3	70,5	68,5
Drift øvrig helse- og sosialtjenester							42,3	42,3
Sammenlikningsgrunnlag								
Øvrige næringer	95,0	86,7	61,1	83,8	82,8	57,7	78,8	78,6
Total	97,0	84,7	64,1	83,7	73,9	39,2	78,1	74,4

1) Andel lønnstakere som samlet (i alle arbeidsforhold) jobber 100 prosent eller mer. Høyest heltidsandel for hver funksjonskode, ekskl. ledere, er merket i blått.

2) Andre helseyrker omfatter tannpleiere, optikere, helsesekretærer, helse- og miljøkontrollører, ambulanspersonell og andre helseyrker (yrkeskode 325 på 3-sifternivå i Standard for yrkesklassifisering).

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

Tabell 3.7 Lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og yrke.¹ Hovedarbeidsforhold. 4. kvartal 2022

Funksjonskode/-navn	Ledere av helse- tjenester, eldre- og sosialomsorg	Leger	Sykepleiere og spesialsykepleiere	Radiografer, bio- ingeniører mv.	Andre helseyrker ²	Helsefag- arbeidere	Øvrige yrker	Total
Kommunehelsetjenesten	762	5 079	11 750	179	4 625	2 381	12 346	37 261
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	174	253	5 376	:	131	133	1 922	8 024
233 Annet forebyggende helsearbeid	172	268	1 948	:	55	981	2 721	6 171
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	416	4 558	4 426	167	4 439	1 267	7 703	23 002
Omsorgstjenesten	3 434	346	42 098	:	473	76 258	84 334	207 923
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	268	:	1 636	:	83	4 026	6 236	12 723
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	1 259	302	17 135	:	157	32 032	26 510	77 631
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	1 907	:	23 327	:	233	40 200	45 532	111 512
261 Institusjonslokaler (drift)							6 056	6 051
Tannhelsetjenesten	78			:	:	:	3 850	3 941
665 Tannhelsetjeneste	78			:	:	:	3 850	3 941
Øvrige helse- og sosialtjenester	7 613	18 079	54 034	8 418	10 233	11 827	199 371	313 284
Sykehustjenester	6 179	17 786	49 775	7 761	8 589	7 324	47 824	145 214
Somatiske poliklinikker	:	:	:	:	:	:	:	76
Privat tannhelsetjeneste	86	:	:	:	:	:	6 354	6 497
Andre helsetjenester	115	250	389	620	499	310	3 490	5 664
Annen pleie og omsorg	364	:	2 139		:	1 366	6 472	10 368
Andre sosialtjenester uten botilbud	866	:	1 690		1 124	2 915	131 989	142 214
Drift øvrig helse- og sosialtjenester							3 219	3 217
Sammenlikningsgrunnlag								
Øvrige næringer	2 520	1 310	5 613	5 185	6 754	4 702	2 140 958	2 175 705
Total	14 407	24 814	113 497	13 791	22 087	95 170	2 440 859	2 738 114

1) Yrket med flest lønnstakere, ekskl. øvrige yrker, er merket i blått. Differansen mellom summen av kolonnene og totalen er lønnstakere med uoppgitt yrke.

2) Andre helseyrker omfatter tannpleiere, optikere, helsesekretærer, helse- og miljøkontrollører, ambulanspersonell og andre helseyrker (yrkeskode 325 på 3-sifternivå i Standard for yrkesklassifisering).

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

4 Arbeidstid og arbeidstidsordning

I dette kapittelet ser vi nærmere på variasjon i sykefravær på tvers av lønnstakernes stillingsstørrelse/arbeidstid og arbeidstidsordning.

En person kan jobbe fulltid (100 prosent) enten ved å ha flere stillinger som summerer seg til 100 prosent (eller mer), eller ved å ha ett arbeidsforhold som utgjør 100 prosent (eller mer). Vi har her definert *heltidsansatte* som lønnstakere med samlet stillingsprosent på 100 prosent eller mer. *Heltidsandel* er definert som heltidsansatte som andel av samlet antall lønnstakere. Vi har også valgt å bruke samlet stillingsprosent i alle arbeidsforhold når vi ser på stillingsstørrelse.

Om lag 2 prosent av alle lønnstakerne som er registrert som heltidsansatte etter vår definisjon, jobber deltid i sitt hovedarbeidsforhold. I omsorgstjenestene gjelder dette om lag 11 prosent. Det vil si at 11 prosent av lønnstakerne i omsorgstjenesten, som jobber fulltid, har flere jobber som til sammen utgjør 100 prosent eller mer. Nær 80 prosent av disse har flere jobber innenfor omsorgstjenesten. Vi har derfor valgt å holde på at heltidsansatte er lønnstakere med 100 prosent stilling (eller mer) fordelt på flere arbeidsforhold.

Begrunnelsen for ovennevnte er at antall/andel lønnstakere fordelt etter ovennevnte definisjon av

Tabell 4.1 Antall lønnstakere, heltidsandel, gjennomsnittlig stillingsprosent og sykefraværsprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og hel-/deltid.² November 2022

Funksjonskode/-navn	Antall	Heltidsandel	Snitt stillingspst.	Sykefraværsprosent	
				Heltid ¹	Deltid
Kommunehelsetjenesten	37 261	63,2	85,7	7,1	7,2
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	8 024	68,3	88,4	7,2	7,4
233 Annet forebyggende helsearbeid	6 171	68,3	86,1	8,1	8,7
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	23 066	60,0	84,6	6,7	6,9
Omsorgstjenesten	207 923	38,5	73,4	9,8	8,8
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	12 723	45,5	69,8	8,9	8,8
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	77 631	34,7	71,9	9,9	8,6
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	111 512	40,2	74,9	9,9	8,9
261 Institusjonslokaler (drift)	6 057	42,0	74,2	8,7	7,9
Tannhelsetjenesten	3 941	82,3	93,9	8,6	8,4
665 Tannhelsetjeneste	3 941	82,3	93,9	8,6	8,4
Øvrige helse- og sosialtjenester	313 284	70,1	87,8	8,1	7,9
Sykehustjenester	145 214	72,5	90,2	6,7	7,6
Somatiske poliklinikker	76	65,8	88,5	9,1	:
Privat tannhelsetjeneste	6 501	65,4	88,0	5,1	7,3
Andre helsetjenester	5 692	73,0	88,5	5,0	7,3
Annen pleie og omsorg	10 368	68,0	90,2	9,8	8,2
Andre sosialtjenester uten botilbud	142 214	68,5	85,5	9,7	8,3
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	3 219	42,3	67,9	8,5	8,9
Sammenlikningsgrunnlag					
Øvrige næringer	2 175 705	78,6	89,5	4,8	6,0
Total	2 738 114	74,4	88,0	5,4	6,9

1) Legemeldt sykefravær. Det høyeste sykefraværet for hver funksjonskode er merket i blått.

2) Heltidsansatte er definert som lønnstakere med samlet stillingsprosent på 100 prosent (eller mer) i alle sine arbeidsforhold.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

stillingsstørrelse og heltid/deltid gir et bilde av ledig kapasitet (en lønnstaker som til sammen jobber 100 prosent eller mer har ikke ledig kapasitet).

Hvis betydningen av høy heltidsandel på en arbeidsplass skal studeres (f.eks. sammenhengen mellom heltidskultur og sykefravær), vil det trolig være mer riktig å definere heltidsandel som andelen lønnstakere med heltidsstilling på den bestemte arbeidsplassen (se bl.a. Moland, Tofteng og Nesland (2023)).

4.1 Heltid og deltid

Nær 40 prosent av lønnstakerne i omsorgstjenesten jobber heltid (jf. tabell 4.1). Det er en noe høyere heltidsandel i hjemmetjenesten, sammenliknet med institusjon. Gjennomsnittlig stillingsprosent for lønnstakerne i hjemmetjenesten er også noe høyere, sammenlikne med institusjon. Til sammenlikning jobber om lag 73 prosent av lønnstakerne i sykehus-tjenestene 100 prosent eller mer. Der er også gjennomsnittlig stillingsprosent 90 prosent.

Median stillingsprosent i omsorgstjenesten er 80 prosent (vanligste stillingsstørrelse), mens fulltid (100 prosent) er det vanligste i alle andre tjenester og næringer, herunder andre deler av helse- og sosialtjenestene.

Omsorgstjenesten skiller seg fra de fleste andre tjenesteområder og næringer, ved at sykefraværet er høyere blant de som jobber heltid enn de som jobber deltid. Sykefraværet i omsorgstjenesten er bl.a. høyere blant sykepleiere og spesialsykepleiere, sammenliknet med øvrige yrkesgrupper i tjenesten,

og er også den yrkesgruppen med høyest heltidsandel i samme tjeneste (se kapittel 3.4).

4.2 Stillingsstørrelse⁶

Vi har i det følgende fordelt lønnstakerne etter en seksdeling av stillingsstørrelse. I de fleste næringer er det en betydelig andel lønnstakere som jobber mindre enn 40 prosent, og særlig i omsorgstjenesten (jf. tabell 4.2). Siden tapte dagsverk (fravær-dager) og antall arbeidsdager er justert for helgedager og offisielle fridager, vil de som hovedsakelig jobber i helger og ferier falle ut av sykefraværstatistikken. Det er mer sannsynlig at lønnstakere med de laveste stillingsstørrelsene kun jobber helger og fridager (studenter med jobb ved siden av studiene mv.). Det er derfor verdt å merke at sykefraværet for de laveste stillingsstørrelsene bør tolkes med forsiktighet.

For alle næringer er det en markant økning i sykefraværet for de som jobber mer enn 40 prosent, sammenliknet med de som jobber mindre.⁷ I tillegg til at denne økningen bør tolkes med forsiktighet, som nevnt over, kan en forklaring være at det er mindre sannsynlig å være syk akkurat når du skal jobbe, jo sjeldnere du jobber. Vi vil i det videre legge mest vekt på de som jobber 40 prosent eller mer.

I omsorgstjenesten øker sykefraværet med stillingsstørrelse. Det er ingen eller liten forskjell for de som jobber mer enn 60 prosent (jf. figur 4.1). Hvis vi ser bort fra de som har lavest stillingsprosent, blir forskjellene i sykefravær mellom hel- og deltidsansatte i omsorgstjenesten mindre, men fortsatt (marginalt) høyere for de som jobber heltid.

⁶ Inndeling i stillingsstørrelser brukt her er i tråd med utvalgte statistikker fra Statistisk sentralbyrå, se bl.a. [Tabell 12539](#).

⁷ Om det er akkurat 40 prosent er usikkert. Det kan godt være det er over eller under 50 prosent.

Til sammenlikning faller sykefraværet i sykehustjenester med økende stillingsstørrelse, for de som jobber mer enn 60 prosent. Den samme tendensen gjør seg gjeldene i kommunehelsetjenesten.

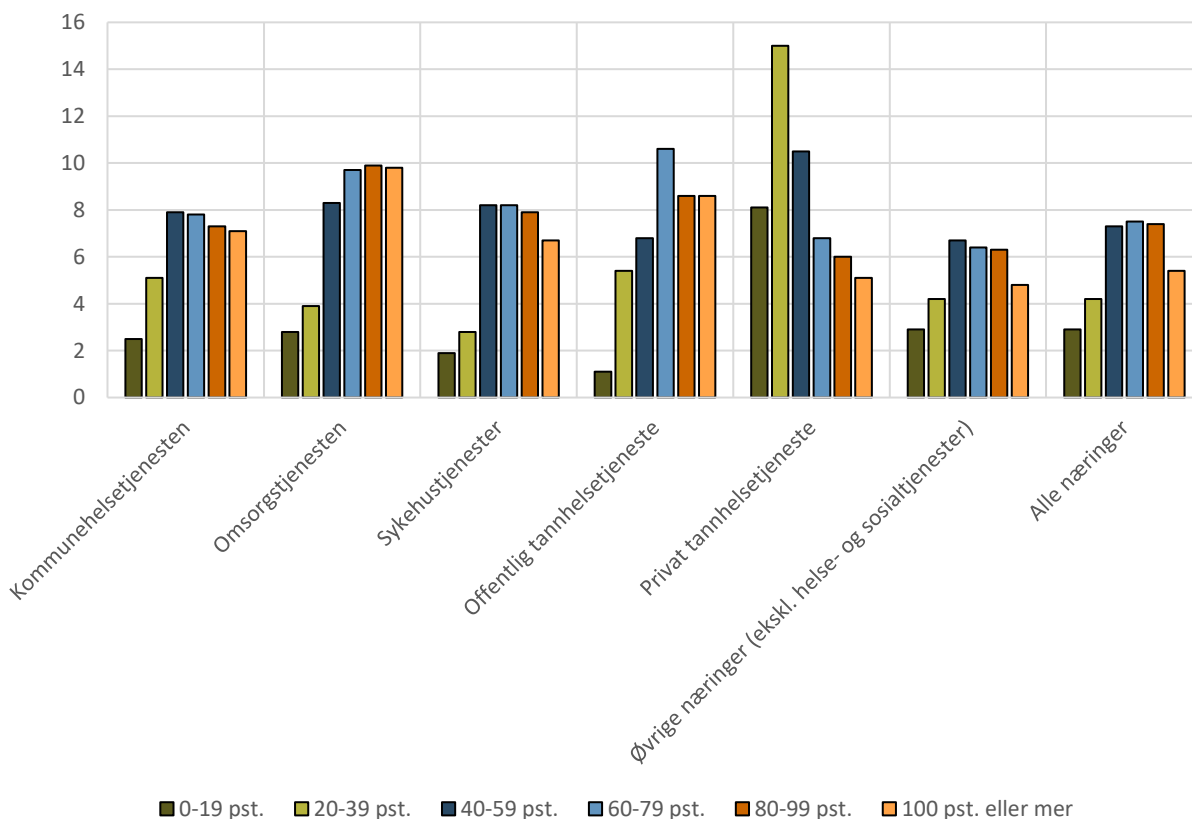
Det er grunn til å tro at økt sykefravær i omsorgstjenesten, med økning i stillingsprosent, henger sammen med arbeidsbelastning. I tillegg øker alderen med stillingsstørrelse (jf. tabell 4.4). Moland (2007) finner også at ansatte i små stillinger i omsorgstjenesten i Oslo har lavere fravær enn ansatte i fulle stillinger og i store deltidstillinger.

4.3 Arbeidstidsordning

Det er uten unntak høyere sykefravær blant lønns-takere som jobber turnus (i tjenester med en viss andel i turnusstillinger).⁸ I omsorgstjenesten har drøyt tre av fire lønns-takere en turnusstilling (jf. tabell 4.5). Til sammenlikning har under halvparten av lønns-takerne i sykehustjenester en turnusstilling.

Økt sykefraværet for større stillinger i omsorgstjenesten, gjelder i hovedsak lønns-taker som jobber turnus.

Figur 4.1 Sykefraværsprosent¹ for lønns-takere 16-69 år, etter funksjonskode og stillingsprosent². November 2022

1) Legemeldt sykefravær.

2) Lønns-takerens samlede stillingsprosent i alle arbeidsforhold.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

⁸ Ser bort fra andre sosialtjenester uten botilbud, som bl.a. skyldes sykefravær blant ansatte i turnus på asylmottak.

Tabell 4.2 Lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og stillingsprosent¹. Hovedarbeidsforhold. 4. kvartal 2022

Funksjonskode/-navn	0-19 pst.	20-39 pst.	40-59 pst.	60-79 pst.	80-99 pst.	100 pst. eller mer	Total
Kommunehelsetjenesten	2 253	1 675	2 530	2 678	4 593	23 532	37 261
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	373	206	404	435	1 125	5 481	8 024
233 Annet forebyggende helsearbeid	445	268	413	360	468	4 217	6 171
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	1 435	1 201	1 713	1 883	3 000	13 834	23 002
Omsorgstjenesten	21 759	21 446	21 803	29 335	33 455	80 125	207 923
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	2 044	1 333	1 308	1 079	1 177	5 782	12 723
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	8 469	8 282	8 265	12 072	13 619	26 924	77 631
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	10 620	11 367	11 474	15 415	17 761	44 875	111 512
261 Institusjonslokaler	626	464	756	769	898	2 544	6 051
Tannhelsetjenesten	43	65	217	164	207	3 245	3 941
665 Tannhelsetjeneste	43	65	217	164	207	3 245	3 941
Øvrige helse- og sosialtjenester	17 367	11 598	19 296	18 504	26 980	219 539	313 284
Sykehustjenester	5 803	4 980	6 801	9 344	12 966	105 320	145 214
Somatiske poliklinikker	:	:	:	:	:	50	76
Privat tannhelsetjeneste	215	225	464	400	945	4 252	6 497
Andre helsetjenester	280	253	391	247	365	4 156	5 664
Annen pleie og omsorg	359	530	713	893	823	7 050	10 368
Andre sosialtjenester uten botilbud	10 128	5 295	10 546	7 330	11 564	97 351	142 214
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	581	315	373	282	308	1 360	3 217
Sammenlikningsgrunnlag							
Øvrige næringer	106 879	100 645	97 934	69 392	90 866	1 709 989	2 175 705
Totalt	148 301	135 429	141 780	120 073	156 101	2 036 430	2 738 114

1) Lønnstakerens samlede stillingsprosent i alle arbeidsforhold. Gruppen med flest lønnstakere (i deltidsstilling) er markert i blått for hver funksjonskode.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.3 Sykefraværprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og stillingsprosent². November 2022

Funksjonskode/-navn	0-19 pst.	20-39 pst.	40-59 pst.	60-79 pst.	80-99 pst.	100 pst. eller mer
Kommunehelsetjenesten	2,5	5,1	7,9	7,8	7,3	7,1
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	2,3	4,8	8,3	8,1	7,4	7,2
233 Annet forebyggende helsearbeid	1,3	2,6	10,7	10,3	8,8	8,1
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	3,0	5,7	7,2	7,3	7,0	6,7
Omsorgstjenesten	2,8	3,9	8,3	9,7	9,9	9,8
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	1,3	4,0	9,9	10,0	10,3	8,9
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	2,7	3,5	7,8	9,7	9,7	9,9
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	3,0	4,2	8,4	9,7	10,0	9,9
261 Institusjonslokaler	2,6	4,1	8,9	9,0	7,8	8,7
Tannhelsetjenesten	1,1	5,4	6,8	10,6	8,6	8,6
665 Tannhelsetjeneste	1,1	5,4	6,8	10,6	8,6	8,6
Øvrige helse- og sosialtjenester	2,5	4,3	8,8	8,0	8,4	8,1
Sykehustjenester	1,9	2,8	8,2	8,2	7,9	6,7
Somatiske poliklinikker	:		:	:	:	9,1
Privat tannhelsetjeneste	8,1	15,0	10,5	6,8	6,0	5,1
Andre helsetjenester	2,9	6,8	8,7	6,3	7,4	5,0
Annen pleie og omsorg	4,6	5,2	8,6	7,3	9,6	9,8
Andre sosialtjenester uten botilbud	2,8	4,9	9,2	7,9	9,2	9,7
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	2,1	4,7	8,2	11,4	10,6	8,5
Sammenlikningsgrunnlag						
Øvrige næringer	2,9	4,2	6,7	6,4	6,3	4,8
Totalt	2,9	4,2	7,3	7,5	7,4	5,4

1) Legemeldt sykefravær. Det høyeste sykefraværet for hver funksjonskode er merket i blått.

2) Lønnstakerens samlede stillingsprosent i alle arbeidsforhold.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

For lønnstakerne som ikke jobber turnus, faller sykefraværet med stillingsstørrelse, også i omsorgstjenesten. Det er imidlertid relativt få i omsorgstjenesten som ikke har en turnusstilling.

Det er rimelig å se turnusarbeidet som en del av den samlede arbeidsbelastningen. Hvis vi avgrenser utvalget til sykepleiere og helsefagarbeidere, som jobber 100 prosent eller mer i en turnusstilling, finner vi

Tabell 4.4 Antall lønnstakere 16-69 år, etter funksjonsgruppe, stillingsprosent og alder. November 2022

Funksjonskode/-navn	16-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-69 år	Total
Kommunehelsetjenesten	277	1 241	12 758	14 214	8 744	37 261
0-19 pst.	125	255	526	515	832	2 253
20-39 pst.	60	180	503	426	506	1 675
40-59 pst.	27	121	628	915	839	2 530
60-79 pst.	12	106	851	932	777	2 678
80-99 pst.	16	125	1 433	1 882	1 137	4 593
100 pst. eller mer	37	454	8 844	9 544	4 653	23 532
Omsorgstjenesten	8 506	24 693	66 126	61 450	47 148	207 923
0-19 pst.	3 263	6 953	4 859	2 572	4 112	21 759
20-39 pst.	2 329	6 299	5 988	3 046	3 784	21 446
40-59 pst.	1 056	2 996	5 928	5 383	6 440	21 803
60-79 pst.	522	2 375	9 579	9 302	7 557	29 335
80-99 pst.	285	2 033	11 052	11 755	8 330	33 455
100 pst. eller mer	1 051	4 037	28 720	29 392	16 925	80 125
Tannhelsetjenesten	:	117	1 564	1 360	890	3 941
0-19 pst.	:	:	:	:	:	:
20-39 pst.	:	:	:	:	:	65
40-59 pst.	:	:	:	83	81	217
60-79 pst.	:	:	:	51	76	164
80-99 pst.	:	:	:	71	84	207
100 pst. eller mer	:	106	1 397	1 129	607	3 245
Øvrige helse- og sosialtjenester	5 671	21 665	114 315	109 214	62 419	313 284
0-19 pst.	1 597	4 286	5 216	2 948	3 320	17 367
20-39 pst.	783	2 824	3 479	2 060	2 452	11 598
40-59 pst.	656	2 131	5 269	5 710	5 530	19 296
60-79 pst.	466	1 819	6 044	5 545	4 630	18 504
80-99 pst.	345	1 839	8 812	9 486	6 498	26 980
100 pst. eller mer	1 824	8 766	85 495	83 465	39 989	219 539
Øvrige næringer	111 953	185 009	737 188	713 724	427 831	2 175 705
0-19 pst.	37 890	26 435	19 279	10 920	12 355	106 879
20-39 pst.	22 405	27 960	23 671	13 429	13 180	100 645
40-59 pst.	7 767	15 880	27 444	23 285	23 558	97 934
60-79 pst.	2 720	8 080	22 678	19 526	16 388	69 392
80-99 pst.	2 373	8 120	31 353	28 902	20 118	90 866
100 pst. eller mer	38 798	98 534	612 763	617 662	342 232	1 709 989

Note: Aldersgruppen med flest lønnstakere er markert i blått for hver stillingsstørrelse.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

likevel at sykefraværet fortsatt er høyere for sykepleierne i omsorgstjenesten, sammenliknet med sykehustjenester, mens forskjellen i sykefravær mellom helsefagarbeiderne i de to tjenestene blir noe mindre. Dette kan underbygge at høyere andel ufaglærte i omsorgstjenesten, øker arbeidsbelastningen for sykepleierne som jobber der (se kapittel 3.4).

Tabell 4.5 Antall lønnstakere, heltidsandel, gjennomsnittlig stillingsprosent og sykefraværsprosent¹ for lønnstakere 16-69 år, etter funksjonskode og arbeidstidsordning. November 2022

Funksjonskode/-navn	Antall	Andel i turnus	Sykefraværsprosent ¹	
			Turnus	Ikke turnus
Kommunehelsetjenesten	37 261	16,4	8,3	6,9
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	8 024	1,8	8,5	7,3
233 Annet forebyggende helsearbeid	6 171	23,0	9,9	7,8
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	23 066	19,7	7,7	6,6
Omsorgstjenesten	207 923	77,3	9,7	8,1
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	12 723	24,6	9,8	8,7
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	77 631	85,8	9,7	7,0
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	111 512	79,7	9,7	8,5
261 Institusjonslokaler (drift)	6 057	33,1	8,4	8,3
Tannhelsetjenesten	3 941			8,6
665 Tannhelsetjeneste	3 941	0,0		8,6
Øvrige helse- og sosialtjenester	313 284	24,0	7,7	8,2
Sykehustjenester	145 214	46,1	7,6	6,3
Somatiske poliklinikker	76	5,3	:	8,6
Privat tannhelsetjeneste	6 501	0,1	:	5,6
Andre helsetjenester	5 692	10,3	6,0	5,2
Annen pleie og omsorg	10 368	46,1	9,7	9,6
Andre sosialtjenester uten botilbud	142 214	1,8	8,4	9,5
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	3 219	12,7	9,1	8,6
Sammenlikningsgrunnlag				
Øvrige næringer	2 175 705	6,4	5,9	4,9
Total	2 738 114	13,9	7,7	5,3

1) Legemeldt sykefravær.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

5 Virksomhetskjenne-tegn

5.1 Arbeidsstedskommune

Arbeidsstedskommune angir i hvilken kommune virksomheten lønnsstakerne jobber i, er lokalisert. Kommunene er helt delt inn i seks sentralitetsklasser, hvor sentralitetsklasse 1 er de mest sentrale kommunene og 6 de minst sentrale. Kommunens sentralitet er basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner. Vi har her slått to og to sentralitetsklasser sammen, samtidig som vi har beholdt Oslo som en egen gruppe.

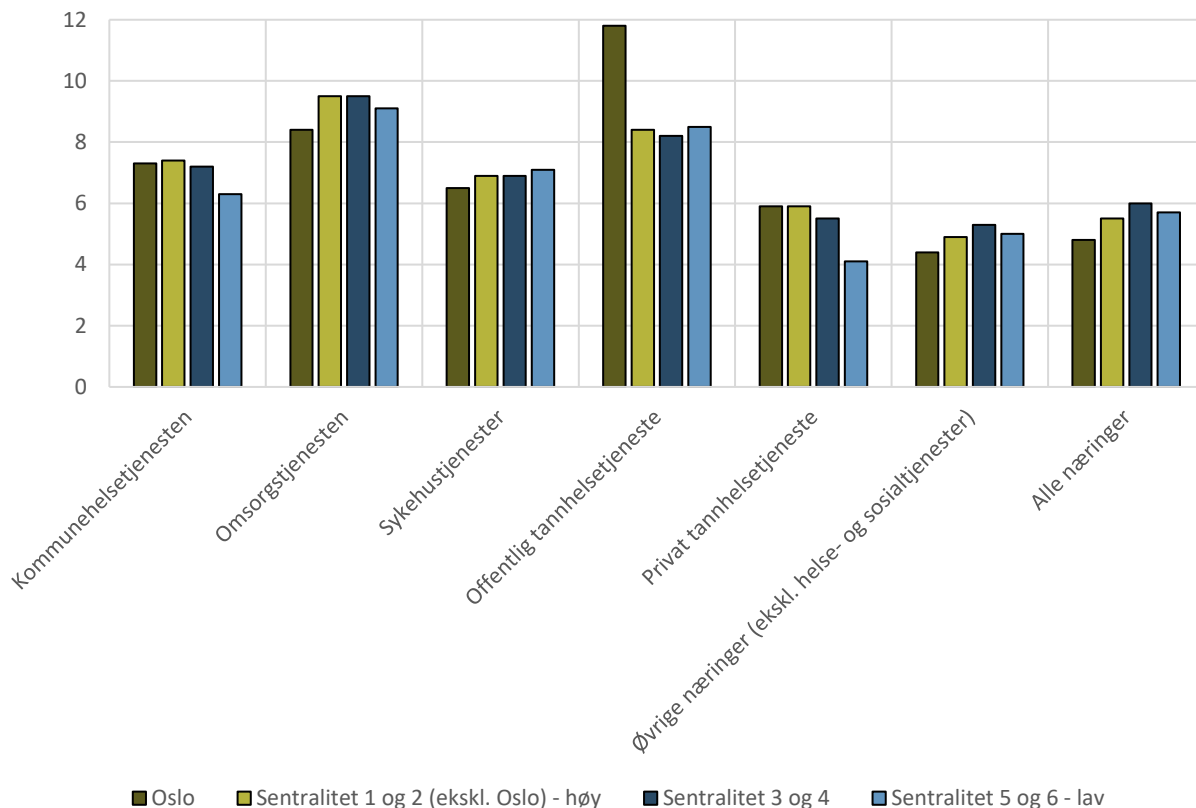
Samlet sett (alle næringer) er det relativt små forskjeller i sykefravær på tvers av kommunesentralitet (jf. figur 5.1). Det er likevel en tendens til økende sykefravær med fallende sentralitet, med unntak av

distriktskommunene (sentralitet 5 og 6). Det er imidlertid verdt å merke at distriktskommunene kun står for om lag 12 prosent av samlet antall lønnsstakere i alderen 16-69 år.

Kommunehelsetjenesten i distriktskommunene skiller seg ut med noe lavere sykefravær enn i de øvrige sentralitetsgruppene. Distriktskommunene har også (om enn ikke mye) høyere sykefravær i sykehustjenester enn de øvrige sentralitetsklassene. Det er riktignok svært få lønnsstakere som jobber innenfor sykehustjenester i distriktskommunene (om lag 5 prosent av alle lønnsstakere i denne tjenesten).

Oslo skiller seg ut med relativt lavt sykefravær i omsorgstjenesten, sammenliknet med øvrige kommu-

Figur 5.1 Sykefraværspersent¹ for lønnsstakere 16-69 år, etter funksjonsgruppe og kommunesentralitet, November 2022

1) Legemeldt sykefravær.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

ner, så vel som øvrige kommuner med samme sentralitet. Oslo kommune er delt inn i 15 bydeler, som forvalter, ivaretar og driver bl.a. omsorgstjenesten. NAVs overordnede sykefraværstatistikk viser betydelig variasjon på tvers av bydeler. Det er imidlertid registrert på bosted, ikke arbeidssted. Det er likevel grunn til å tro at det også er variasjon i sykefravær på tvers av bydeler, etter lønnstakernes arbeidssted.⁹

Oslo skiller seg også ut med betydelig høyere sykefravær i den offentlige (fylkeskommunale) tannhel-

setjenesten, sammenliknet med landet for øvrig. Til sammenlikning er ikke sykefraværet i privat tannhelsetjeneste noe høyere i Oslo enn andre sentrale kommuner.

5.2 Heltidsandel i virksomheten

Enkelte studier peker i retning av at høyere heltidsandel på arbeidsplassen (andel lønnstakere på arbeidsplassen som jobber heltid) kan gi lavere sykefravær, gjennom sterkere tilknytning til arbeidsplassen, mer kontinuitet mv. Det er mange argumenter for at heltidskultur gir bedre drift, bedre tjenestekva-

Tabell 5.1 Antall virksomheter, etter funksjonskode og heltidsandel¹. 4. kvartal 2022

Funksjonskode/-navn	Heltidsandel i virksomheten					
	0-19 pst.	20-39 pst.	40-59 pst.	60-79 pst.	80-99 pst.	100 pst.
Kommunehelsetjenesten	758	448	765	685	348	1 611
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	27	38	132	146	53	64
233 Annet forebyggende helsearbeid	16	33	80	86	84	81
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	715	377	553	453	211	1 466
Omsorgstjenesten	1 938	2 412	1 449	584	216	613
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	307	174	213	165	77	204
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	254	688	220	35	13	28
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	651	1 353	813	268	106	117
261 Institusjonslokaler (drift)	726	197	203	116	20	264
Tannhelsetjenesten	31	16	41	98	111	105
665 Tannhelsetjeneste	31	16	41	98	111	105
Øvrige helse- og sosialtjenester	2 990	1 212	2 150	3 471	2 669	3 303
Sykehustjenester	20	47	168	348	422	175
Somatiske poliklinikker	:	:	:	:	:	:
Privat tannhelsetjeneste	289	168	330	280	67	878
Andre helsetjenester	289	39	137	112	68	957
Annen pleie og omsorg	40	46	138	185	113	124
Andre sosialtjenester uten botilbud	1 477	866	1 289	2 484	1 984	849
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	872	46	84	60	14	315
Sammenlikningsgrunnlag						
Øvrige næringer	26 166	14 310	18 045	19 949	26 032	74 793
Total	31 883	18 398	22 450	24 787	29 376	80 425

1) Andel lønnstakere i virksomheten som har en heltidsstilling i virksomheten. Gruppen med flest virksomheter er merket i blått for hver funksjonskode.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

⁹ Vi har ikke mulighet til å se på bydeler med data vi har tilgjengelig i dette prosjektet.

litet og bedre arbeidsmiljø (Moland, Tofteng og Nesland 2023).

Virksomheter i omsorgstjenesten har hovedsakelig lav heltidsandel, sammenliknet med sykehustjenester og særlig virksomheter for øvrig (jf. tabell 5.1). I omsorgstjenesten har den største gruppen av virksomheter en heltidsandel mellom 20 og 39 prosent. Det vil si at under halvparten av de ansatte har en heltidsstilling¹⁰. Til sammenlikning har den største

gruppe av virksomheter i sykehustjenester en heltidsandel mellom 80 og 99 prosent.

I omsorgstjenesten ser det ut til å være en tendens til at sykefraværet er høyest i virksomhetene med lavest heltidsandel. Det er imidlertid verdt å merke at det er små forskjeller, og at det er relativt få virksomheter med høye heltidsandeler. I de små gruppene kan det være at sykefraværet i en eller få virksomheter, påvirker gjennomsnittet.

Tabell 5.2 Sykefraværprosent¹ i virksomhetene, etter funksjonskode og heltidsandel². November 2022

Funksjonskode/-navn	Heltidsandel i virksomheten					
	0-19 pst.	20-39 pst.	40-59 pst.	60-79 pst.	80-99 pst.	100 pst.
Kommunehelsetjenesten	7,0	7,0	6,7	6,7	7,5	3,9
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	9,4	6,8	5,8	6,3	10,4	4,5
233 Annet forebyggende helsearbeid	3,3	6,8	8,1	7,6	6,1	5,5
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	7,0	7,1	6,8	6,7	7,3	3,8
Omsorgstjenesten	7,9	9,3	8,8	8,3	8,1	7,3
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	7,8	9,6	8,3	8,5	7,7	6,5
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	9,6	9,5	8,8	8,2	7,8	9,2
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	9,4	9,3	9,1	8,8	8,7	6,6
261 Institusjonslokaler (drift)	6,1	8,2	8,2	7,0	6,6	8,1
Tannhelsetjenesten	12,2	9,6	8,3	8,7	9,1	8,1
665 Tannhelsetjeneste	12,2	9,6	8,3	8,7	9,1	8,1
Øvrige helse- og sosialtjenester	7,6	7,9	8,5	8,8	9,0	5,6
Sykehustjenester	21,7	7,3	8,0	7,7	7,3	5,9
Somatiske poliklinikker	:		:	:	:	:
Privat tannhelsetjeneste	4,5	6,0	5,8	5,4	7,5	3,2
Andre helsetjenester	8,5	5,4	5,5	5,7	4,4	4,5
Annen pleie og omsorg	10,8	8,6	9,6	8,6	9,5	10,7
Andre sosialtjenester uten botilbud	8,6	8,3	9,5	9,5	9,5	7,7
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	6,1	9,2	7,8	8,5	8,4	8,0
Sammenlikningsgrunnlag						
Øvrige næringer	4,9	5,4	5,5	5,3	4,8	4,5
Total	5,4	6,1	6,0	5,9	5,3	4,5

1) Samlet legemeldt sykefravær i virksomheten delt på samlet antall dagsverk i virksomheten. Det høyeste sykefraværet for hver funksjonskode er merket i blått.

2) Andel lønnstakere i virksomheten som har en heltidsstilling i virksomheten.

Kilder: Samfunnsøkonomisk analyse AS og Statistisk sentralbyrå

¹⁰ Her er heltidsstilling regnet som en 100 prosent stilling i hovedarbeidsforholdet.

At gjennomsnittet er påvirket av enkeltobservasjoner er trolig tilfellet for virksomheter under sykehus-tjenester med lavest heltidsandel. Det bør derfor ikke legges for mye vekt på sykefraværet i gruppene med få virksomheter.

6 Referanser

Ingstad, Kari, og Elin Kvadne. «Arbeid i sykehjem - for belastende for heltid?» *Søkelys på arbeidslivet*, Vol.28, Iss.1-2, 2011: 42-55.

Knardahl, Stein, Tom Sterud, Morten Birkeland Nielsen, og Karl-Christian Nordby. «Arbeidsplassen og sykefravær - Arbeidsforhold av betydning for sykefravær.» *Tidsskrift for velferdsforskning*, Vol. 19, Utg.2, 2016: 179-199.

Moland, Leif. *Deltidsarbeid og sykefravær i Oslo kommune*. Fafo-notat 2007:01, Fafo, 2007.

Moland, Leif, Maja Tofteng, og Astrid Nesland. *Vikarbruk i sykehus og kommunale helse- og omsorgstjenester*. Fafo-rapport 2023:17, Fafo, 2023.

Vedlegg 1

Funksjonskode/-navn	Sektor	Næring	Note
Kommunehelsetjenesten			
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Alle	86.903 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	
	Kommunal ¹	86.909 Andre helsetjenester	
233 Annet forebyggende helsearbeid	Kommunal	71.200 Teknisk prøving og analyse	
	Kommunal	86.904 Annen forebyggende helsetjeneste	
241 Diagnose, behandling og re-/habilitering	Kommunal	86.104 Institusjoner i psykisk helsevern for voksne	
	Privat ²	86.104 Institusjoner i psykisk helsevern for voksne	
	Kommunal	86.107 Rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoner	
	Alle	86.211 Allmenn legetjeneste	
	Alle ekskl. stat	86.222 Legetjenester innen psykisk helsevern	
	Alle	86.902 Fysioterapitjeneste	
	Alle ekskl. kommunal	86.904 Annen forebyggende helsetjeneste	Ikke 233
	Kommunal	86.905 Klinisk psykologtjeneste	
	Kommunal	Leger	Yrkeskoder
Omsorgstjenesten			
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	Alle	88.102 Dagsentra/aktivitetssentra for eldre og funksjonshemmede	
	Alle	88.103 Eldresenter	
	Alle	88.999 Andre sosialtjenester uten botilbud	
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	Kommunal	87.101 Somatiske spesialsykehjem	Ikke fylkeskommunale foretak
	Alle	87.102 Somatiske sykehjem	
	Kommunal	87.201 Psykiatriske sykehjem	
	Alle	87.301 Aldershjem	
	Alle	87.304 Avlastningsboliger/-institusjoner	
	Alle	87.305 Barneboliger	

254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	Alle	86.901 Hjemmesykepleie	
	Alle	87.203 Bofellesskap for psykisk utviklingshemmede	
	Alle	87.302 Heldøgns pleie for eldre og funksjonshemmede med fast tilknyttet personell	
	Alle	87.303 Deldøgns pleie for eldre og funksjonshemmede med fast tilknyttet personell	
	Alle	88.101 Hjemmehjelp	
261 Institusjonslokaler	Alle inkludert over	5121 Internatleder o.l.	Flyttes fra gruppene over
		5163 Vaktmestere o.l.	
		9132 Rengjøringspersonale i bedrifter o.l.	
		9133 Kantine-/kjøkkenpersonell	
		5122 Kokker	
Tannhelsetjenesten			
665 Tannhelsetjeneste	Kommunal	86.230 Tannhelsetjenester	
	Kommunal	Tannleger	Yrkeskoder
Øvrige helse- og sosialtjenester ³			
Sykehus tjenester	Alle	86.101 Alminnelige somatiske sykehus	
	Alle	86.102 Somatiske spesialsykehus	
	Alle	86.103 Andre somatiske spesialinstitusjoner	Ikke leger/fysio i 241
	Øvrig	86.104 Institusjoner i psykisk helsevern for voksne	Ikke 241
	Alle	86.105 Institusjoner i psykisk helsevern for barn og unge	
	Alle	86.106 Rusmiddelinstusjoner	
	Øvrig	86.107 Rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoner	Ikke 241
Somatiske poliklinikker	Alle	86.212 Somatiske poliklinikker	
Privat tannhelsetjeneste	Privat	86.230 Tannhelsetjenester	
Andre helsetjenester	Øvrig	86.905 Klinisk psykologtjeneste	Ikke 241
	Alle	86.906 Medisinske laboratorietjenester	
	Alle	86.907 Ambulansetjenester	
	Øvrig	86.909 Andre helsetjenester	Ikke 232
Annen pleie og omsorg	Øvrige	87.101 Somatiske spesialsykehjem	Fylkeskommunale foretak
	Øvrige	87.201 Psykiatriske sykehjem	Ikke 253
	Alle	87.202 Omsorgsinstitusjoner for rusmiddelbrukere	
	Alle	87.901 Institusjoner innen barne- og ungdomsvern	
	Alle	87.909 Omsorgsinstitusjoner ellers	

Andre sosialtjenester uten botilbud	Alle	88.991 Barneverntjenester	
	Alle	88.992 Familieverntjenester	
	Alle	88.993 Arbeidstrening for ordinært arbeidsmarked	
	Alle	88.994 Varig tilrettelagt arbeid	
	Alle	88.995 Sosiale velferdsorganisasjoner	
	Alle	88.996 Asylmottak	
	Alle	88.997 Sosialtjenester for rusmiddelbrukere uten botilbud	
	Alle	88.998 Kommunale sosialkontortjenester	
Drift øvrig helse- og sosialtjenester	Alle inkludert over	5121 Internatleder o.l.	Flyttes fra gruppene over
		5163 Vaktmestere o.l.	
		9132 Rengjøringspersonale i bedrifter o.l.	
		9133 Kantine-/kjøkkenpersonell	
		5122 Kokker	

1) Kommunal sektor omfatter sektorgruppene: 1520 Kommunalt eide aksjeselskaper mv. og 6500 *Kommuneforvaltningen*.

2) Privat sektor omfatter sektorgruppene: 2100 *Private aksjeselskaper mv.*, 2300 Personlige foretak, 2500 Private produsentorienterte organisasjoner uten profittformål og 8200 Personlig næringsdrivende.

3) Funksjonskoder laget av oss for å få med øvrige helse- og sosialtjenester.

SAMFUNNSØKONOMISK ANALYSE